

Algemene toetstechnische eisen De groene standaard (Najaar 2009 – versie 3.0)

Inleiding

Deze 'Algemene toetstechnische eisen De groene standaard' gelden voor alle proeven van bekwaamheid in het schooljaar 2009-2010 op basis van een examenstandaard uit de 2^e generatie.

Ze zijn bedoeld voor iedereen die betrokken is bij de inrichting en uitvoering van proeven van bekwaamheid. En natuurlijk voor iedereen die daar meer van wil weten.

Uitgangspunt is dat deze toetstechnische eisen voor deelnemers goed leesbaar zijn. Daarom is zoveel mogelijk gekozen voor de jij-vorm.

We vertrouwen erop dat deze toetstechnische eisen daarmee ook duidelijk zijn voor assessoren, docenten, praktijkopleiders en anderen.

Inhoudsopgave

	pagina
Inleiding, Inhoudsopgave en versiebeheer	1
1. Wat is een proeve van bekwaamheid?	2
2. Het afleggen van een proeve van bekwaamheid	3
3. De beoordeling van de proeve van bekwaamheid	4
4. Voorwaarden aan de uitvoering van de proeve van bekwaamheid	5
5. Uitvoeropties voor proeven van bekwaamheid	6
6. Het criteriumgericht interview, wat is dat?	7
7. Het criteriumgericht interview, de START-methode	8
8. Beoordelingsinstructie voor assessoren	9
9. Beoordelingsformulier proeve van bekwaamheid	11
Bijlage 1: Authenticiteit bij proeven van bekwaamheid	12
Bijlage 2: Beschrijving van antwoordcategorieën bij beoordelvingsvragen B	15

Versiebeheer

november 2007	Eerste versie, gebaseerd op versie van 1 ^e generatie
april 2008	Tweede versie, inhoudelijk enkele wijzigingen, opbouw geheel herzien
juli 2009	Concept versie 2 voor het schooljaar 2009-2010
najaar 2009	Vastgestelde versie voor schooljaar 2009-2010

1. Wat is een proeve van bekwaamheid?

Afleggen van een proeve van bekwaamheid

Als je klaar bent met een bepaald leertraject, zul je een proeve van bekwaamheid moeten afleggen. In die proeve van bekwaamheid (PvB) laat je zien dat je het beroep of een onderdeel van dat beroep beheerst. Een proeve van bekwaamheid is dus een examen waarbij de beroepspraktijk centraal staat. Soms duurt een proeve een halve dag, soms wel enkele weken. Zo'n lange periode kan noodzakelijk zijn. Het beroep is dan zo veelzijdig, dat je een lange periode nodig hebt om te kunnen laten zien dat je alle kanten van het beroep beheerst. Tijdens de proeve wordt je beoordeeld door twee assessoren (beoordelaars), één van school en één uit de beroepspraktijk.

Waarom een proeve van bekwaamheid?

Je wordt opgeleid voor een beroep. Na je opleiding moet je kunnen werken binnen de beroepspraktijk. Die beroepspraktijk is veelzijdig en geen dag hetzelfde. Het ene bedrijf is het andere niet. De ene klant is de andere niet. De ene dag regent het en de andere dag schijnt de zon. De werkdruk verschilt van seizoen tot seizoen en in sommige beroepen van dag tot dag. Je moet je dus staande kunnen houden in die beroepspraktijk. Ook op momenten dat het spannend wordt en de werkzaamheden niet verlopen zoals volgens de boekjes zou moeten. Dan blijkt pas of je een goede beroepsbeoefenaar bent. En dat moet je tijdens de proeve van bekwaamheid aantonen.

Examenstandaard

In de examenstandaard staan de eisen beschreven die aan de uitvoering van een proeve van bekwaamheid gesteld worden. Deze bestaat uit een aantal onderdelen:

- de kritische beroepssituatie

De kritische beroepssituatie is een beschrijving van het beroep. Daarin staan de belangrijkste activiteiten van het beroep beschreven. Ook staat erin welke onverwachte omstandigheden je in het beroep tegen kunt komen. Kortom, wat er in dit stadium van je opleiding van je verwacht mag worden. In jouw proeve van bekwaamheid zul je te maken krijgen met het beroep zoals dat in de kritische beroepssituatie is beschreven.

- bekwaamhedendocument

Het beroep bestaat uit verschillende onderdelen, werkprocessen genoemd. In het bekwaamhedendocument zijn de werkprocessen en competenties beschreven die horen bij de kritische beroepssituatie. Voor elk werkproces is een resultaat beschreven en ook enkele beheersingscriteria. Die werkprocessen moet je beheersen voordat je een proeve van bekwaamheid kunt afleggen.

- toetstechnische eisen

In de toetstechnische eisen staat vermeld:

1. *Wat het doel van de proeve is en waaruit die bestaat.*
2. *Hoe lang de proeve van bekwaamheid minimaal moet duren.*
3. *Welke eisen er gesteld worden aan de examensituatie. De examensituatie is de plek waar je de proeve aflegt. Dit kan een bedrijf zijn, maar ook een situatie die vergelijkbaar is met een praktijksituatie. Zie ook het hoofdstuk over 'uitvoeringsopties'.*
4. *De beoordelingswijzer, waarin staat hoe de werkprocessen worden beoordeeld (procesbeoordeling, productbeoordeling, criteriumgericht interview).*
5. *De vragen waarmee de assessoren hun beoordeling uitvoeren*
6. *De regels waarmee vastgesteld wordt of je wel of niet geslaagd bent en of je in aanmerking komt om met 'excellent' te slagen.*

Naast de toetstechnische eisen zoals die in de examenstandaard vermeld staan, zijn ook altijd deze 'Algemene toetstechnische eisen van De groene standaard' van toepassing.

2. Het afleggen van de proeve van bekwaamheid

Uit de examenstandaard weet je welke eisen er aan de proeve van bekwaamheid gesteld worden. Zorg ervoor dat je die eisen kent. Een proeve van bekwaamheid bestaat vervolgens altijd uit twee delen:

Het praktijkdeel

In het praktijkdeel van de proeve werk je in het beroep. Je doet het werk zoals dat in de examenstandaard is beschreven. De precieze opdracht, de volgorde van het werk en de eventuele producten die je moet opleveren worden bepaald door jouw opdrachtgever en hangen af van de situatie ter plekke.

Het kan zijn dat er door de school aanvullende informatie wordt opgevraagd over door jou uitgevoerde werkprocessen, zoals logboek, foto's, film of informatie van opdrachtgever.

Het criteriumgericht interview

Het afsluitend gesprek met de assessoren wordt ook wel criteriumgericht interview genoemd. Dit gesprek komt na het praktijkdeel. De assessoren stellen jou dan vragen over de volgende onderwerpen:

- de keuzes die je hebt gemaakt bij het uitvoeren van je werk
- waarom je die keuzes hebt gemaakt
- of je begrijpt waarom werk op een bepaalde manier uitgevoerd moet worden

De vragen uit het criteriumgericht interview gaan ook over het praktijkdeel, maar kunnen niet in de plaats komen van de beoordeling van werk in het praktijkdeel. Het criteriumgericht interview is niet bedoeld als mondeling examen over theoretische kennis.

Als de school om extra informatie over door jou uitgevoerde werkprocessen heeft gevraagd, zoals logboek, foto's, film of informatie van opdrachtgever, kunnen assessoren je vragen om dit voor het criteriumgericht interview bij hen in te leveren.

Pas na het praktijkdeel en het afsluitend gesprek komen de assessoren tot de beoordeling van jouw proeve.

3. De beoordeling van de proeve van bekwaamheid

Tijdens de proeve wordt je bekeken (geobserveerd) en beoordeeld door ten minste twee assessoren (beoordelaars). De één is een docent en de ander komt uit de beroepspraktijk. De assessoren volgen onderstaande werkwijze.

- Het observeren tijdens het praktijkdeel van de proeve
De assessoren komen kijken als je aan het werk bent. Zij letten op de manier waarop jij je werk doet en op de resultaten. Ze letten er op of je binnen je werk en bij (onverwachte) problemen de juiste keuzes maakt. De assessoren kijken wel en maken aantekeningen, maar oordelen nog niet.
- Het criteriumgericht interview
Tijdens het criteriumgericht interview proberen de assessoren te achterhalen waarom je bepaalde keuzes gemaakt hebt tijdens het praktijkdeel van de proeve. Ook willen ze weten of je begrijpt waarom het werk op een bepaalde manier uitgevoerd moet worden.
- De beoordeling
Pas na het praktijkdeel en het afsluitend gesprek komen de assessoren tot de beoordeling van jouw proeve. Ze stellen zichzelf daarbij de volgende vragen:

A	Kan de deelnemer de kritische beroepssituatie toevertrouwd worden?	ja / nee
B1	Hoe voert de deelnemer de werkprocessen uit?	goed/voldoende/onvoldoende
B2	Hoe ziet het resultaat van de werkprocessen eruit?	goed/voldoende/onvoldoende
B3	Hoe gaat de deelnemer om met keuzes en dilemma's tijdens het uitvoeren van het werk?	goed/voldoende/onvoldoende
B4	Kan de deelnemer de gemaakte keuzes toelichten en onderbouwen? (alleen bij niveau 2, 3, en 4)	goed/voldoende/onvoldoende
B5	Heeft de deelnemer inzicht in wat de praktijk van het beroep van hem/haar vraagt? (alleen bij niveau 3 en 4)	goed/voldoende/onvoldoende

Wanneer ben je voor de proeve geslaagd?

Geslaagd	Antwoord bij A is 'ja' en alle antwoorden bij B zijn minimaal 'voldoende'
Geslaagd met excellent	Antwoord bij A is 'ja' en alle antwoorden bij B zijn 'goed'
Niet geslaagd	Antwoord bij A is 'nee' of één of meer antwoorden bij B zijn 'onvoldoende'

Nadat de assessoren op deze manier hun oordeel hebben gegeven, vullen ze het beoordelingsformulier met de daarbij behorende toelichting in. Ze zullen jou ook een toelichting geven bij hun oordeel.

Tot slot zullen de assessoren je vragen het ingevulde beoordelingsformulier te ondertekenen. Dit betekent dat je kennis hebt genomen van de uitslag.

4. Voorwaarden aan de uitvoering van een proeve van bekwaamheid

Een proeve van bekwaamheid wordt uitgevoerd volgens de toetstechnische eisen zoals die in de examenstandaard zijn vermeld. Drie aspecten worden daarin duidelijk vermeld:

1. de duur van de proeve van bekwaamheid
2. de uitvoeringsoptie
3. de minimale eisen aan de examensituatie

We zullen deze drie punten hieronder verder toelichten.

1. Duur van een proeve van bekwaamheid

Een proeve van bekwaamheid duurt in verhouding lang. Soms een dag, soms wel twee weken. Dat is nodig om ervoor te zorgen dat je voldoende mogelijkheden krijgt om alle activiteiten uit de kritische beroepssituatie te laten zien. En ook om ervoor te zorgen dat je met voldoende moeilijke situaties te maken krijgt. Situaties die passen bij jouw niveau en zoveel mogelijk lijken op de echte beroepspraktijk.

2. Uitvoeringsoptie

In de examenstandaard wordt aangegeven welke uitvoeringsoptie van toepassing is. De uitvoeringsoptie geeft aan waar en op welke manier de proeve van bekwaamheid uitgevoerd moet worden.

In de meeste gevallen is er sprake van uitvoeringsoptie 1. Dit betekent dat de proeve van bekwaamheid zoveel mogelijk overeenkomt met de echte beroepspraktijk. Meestal is dit een erkend BPV-bedrijf. Je kunt op dit bedrijf de activiteiten uit de kritische beroepssituatie uitvoeren. Je wordt betrokken bij de voorkomende werkzaamheden op het bedrijf. Er kunnen op het bedrijf voldoende moeilijke situaties voorkomen die passen bij je opleidingsniveau.

Het afsluitende criteriumgerichte interview heeft betrekking op de hele proeve en op alle aspecten uit de kritische beroepssituatie van de examenstandaard.

Bij uitzondering is er sprake van een andere uitvoeringsoptie. De beschrijving van die opties vind je op de volgende pagina.

3. Minimum eisen aan de proeve en de examensituatie

In de examenstandaard wordt aangegeven welke minimum eisen er aan de inrichting van de proeve en de examensituatie (het bedrijf) gesteld worden. Daarin wordt aangegeven wat er in elke geval gedaan moet worden en aan welke eisen het bedrijf moet voldoen zodat je er de proeve kunt afleggen.

5. Uitvoeringsopties voor proeven van bekwaamheid

Een proeve van bekwaamheid wordt uitgevoerd volgens een bepaalde uitvoeringsoptie. Meestal is dat een authentieke examensituatie (optie 1), soms is dat simulatie (optie 2) De vereiste uitvoeringsoptie is te vinden in de toetstechnische eisen van de examenstandaard.

Uitvoeringsoptie 1

De proeve van bekwaamheid vindt in een authentieke examensituatie plaats. Vaak betekent dat binnen een bedrijf. In ieder geval is het een situatie die zoveel mogelijk overeenkomt met de echte beroepspraktijk. Bijlage 1 'authenticiteit' geeft aan welke eisen er gesteld worden aan een authentieke examensituatie. Het criteriumgericht interview gaat over de hele proeve en de bijbehorende kritische beroepssituatie.

Uitvoeringsoptie 2

De proeve van bekwaamheid vindt plaats in een nagebootste omgeving (simulatie). In de examenstandaard staat dan onder de minimum eisen aan de examensituatie vermeld wat je in ieder geval in de simulatie moet uitvoeren. Daarin staan ook eisen vermeld die aan de simulatie-omgeving gesteld worden. Het criteriumgericht interview gaat dan niet alleen over de uitgevoerde proeve van bekwaamheid. Er wordt daarin ook een verband gelegd met de gehele kritische beroepssituatie.

6. Het criteriumgericht interview, wat is dat?

De assessoren moeten jou beoordelen bij de uitvoering van de proeve van bekwaamheid. Dat doen ze niet alleen op basis van het praktijkdeel van de proeve. Ze voeren ook nog een gesprek met jou om tot een goed oordeel te kunnen komen. De officiële naam daarvan is criteriumgericht interview.

Het criteriumgericht interview is een gesprek tussen jou en de assessoren als afsluiting van de proeve van bekwaamheid. Iedere proeve van bekwaamheid wordt afgesloten met een criteriumgericht interview. Tijdens het criteriumgericht interview proberen de assessoren te achterhalen waarom je bepaalde keuzes gemaakt hebt tijdens het praktijkdeel van de proeve. Ook willen ze weten of je begrijpt waarom het werk op een bepaalde manier uitgevoerd moet worden.

Als de school om extra informatie over door jou uitgevoerde werkprocessen heeft gevraagd, zoals logboek, foto's, film of informatie van opdrachtgever, kunnen assessoren je vragen om dit voor het criteriumgericht interview bij hen in te leveren.

In het criteriumgericht interview kunnen de assessoren de volgende zaken aan de orde stellen:

- Ze kunnen je vragen waarom je bepaalde keuzes hebt gemaakt in het praktijkdeel van de proeve.
- Ze kunnen met je in gesprek gaan over onderdelen uit het praktijkdeel waar je moeite mee had of die minder goed verliepen. Zij zullen dan bijvoorbeeld vragen: Wat was er aan de hand in die situatie? Waarom reageerde je in die situatie op die manier?
- Bij niveau 3 en niveau 4 zullen de assessoren ook verdiepende vragen stellen naar aanleiding van wat ze gezien hebben in het praktijkdeel. De assessoren willen dan weten of je ook begrijpt waarom je iets op een bepaalde manier moet doen. Ze willen weten of je 'inzicht' hebt in de beroepspraktijk en of je de achtergronden kent.

De vragen uit het criteriumgericht interview gaan ook over het praktijkdeel, maar kunnen niet in de plaats komen van de beoordeling van werk in het praktijkdeel.

7. Het criteriumgericht interview, de START-methode

Bij veel onderwerpen die in het criteriumgericht interview aan bod komen, zullen de assessoren de zogenaamde START-methode volgen. Dat betekent dat ze beginnen met een concrete situatie die is opgevallen tijdens het praktijkdeel van de proeve van bekwaamheid. Dit kan bepaald gedrag of een bepaald product zijn dat assessoren hebben gezien. Dit nemen ze als vertrekpunt voor vervolgvragen. Het schema geeft toelichting op de START-methode.

STAR(T) ▼	Mogelijke vragen
1. Situatie	<p>Benoem een concrete situatie uit het praktijkdeel van de proeve.</p> <p>De assessoren kunnen tijdens de uitvoering van het praktijkdeel zelf zo'n concrete situatie gezien hebben. Ze kunnen jou ook vragen zo'n situatie te benoemen, bijvoorbeeld door je te vragen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Wanneer vond je het spannend worden?• Wanneer liep het anders dan je had verwacht?• Maar ook: Wanneer liep het juist beter dan je had verwacht?
2. Taak	<p>Wat was jouw taak in deze situatie?</p> <p>Andere vragen die de assessoren hierbij kunnen stellen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Waarom was het belangrijk om deze taak uit te voeren?• Was er (g)een reden om je taak te wijzigen?• Wat was de taak van andere betrokkenen (collega's)?
3. Actie	<p>Welke actie heb je in deze situatie ondernomen om je taak uit te voeren?</p> <p>Andere vragen die de assessoren hierbij kunnen stellen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Waarom heb je die acties uitgevoerd? En waarom in die volgorde?• Hoe heb je onverwachte zaken aangepakt en waarom op die manier?• Hoe reageerden anderen op jouw actie? En hoe ben je hiermee omgegaan?
4. Resultaat en Reflectie	<p>Wat was het resultaat van jouw acties in deze situatie?</p> <p>Andere vragen die de assessoren hierbij kunnen stellen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Waarom was dit het resultaat?• Op welke wijze had het resultaat verbeterd kunnen worden?• Hoe kijk je terug op wat er in deze situatie is voorgevallen?• Op welke andere manier had je de situatie kunnen aanpakken?• Wat vond je van de rol van je collega's in deze situatie?
5. Transfer	<p>Transfervragen zijn om te achterhalen of je met nieuwe, onverwachte situaties kunt omgaan. Bij die vragen wordt vaak de volgorde van STAR gevolgd (nieuwe <u>situatie</u>, jouw <u>taak</u>, welke <u>acties</u>, wat is dan het <u>resultaat</u>)</p> <ul style="list-style-type: none">• Stel je voor....(de alternatieve situatie)....Wat zou je dan doen? En waarom?• Waarin verschilt ... (de alternatieve situatie) van de situatie zoals die in je proeve voorkwam.

NB: **Transfervragen** (zie 5) worden alleen gesteld in een proeve van bekwaamheid voor de opleidingsniveaus 3 en 4.

8. Beoordelingsinstructie voor assessoren

1. De beoordelingsprocedure

- 1.1 De assessoren gaan vaststellen of zij er vertrouwen in hebben dat de deelnemer als starter kan functioneren in de beroepspraktijk.
- 1.2 Daarvoor legt de deelnemer een proeve van bekwaamheid af. Deze bestaat uit een praktijkdeel en een afsluitend criteriumgericht interview.
- 1.3 De kritische beroepssituatie uit de examenstandaard vormt voor de assessoren de referentiesituatie. Hierin staat beschreven welke eisen er gesteld worden aan het functioneren in de beroepspraktijk in de vorm van de te verrichten (kern)taken en werkprocessen, het kunnen omgaan met keuzes en dilemma's, het te tonen gedrag en het vereiste niveau.
- 1.4 De assessoren observeren de deelnemer tijdens het uitvoeren van de werkprocessen in het praktijkdeel van de proeve. Ze letten daarbij op de werkwijze en het gedrag van de deelnemer (het proces) en bekijken de producten die tijdens de proeve gemaakt zijn. Ze maken aantekeningen van hun waarnemingen, maar geven nog geen oordeel.
- 1.5 Na afloop van het praktijkdeel voeren de assessoren een criteriumgericht interview met de deelnemer. Als input voor het criteriumgericht interview gebruiken ze:
 - hun eigen aantekeningen
 - input van de deelnemer (via een logboek met eventuele foto's of film of mondeling ingebrachte punten)
 - waarnemingen/ervaringen van de opdrachtgever op het examenbedrijf.

Voor het voeren van het criteriumgericht interview gebruiken de assessoren de START-methode zoals in dit document opgenomen (zie vorige pagina).

- 1.6 Na afloop van het criteriumgericht interview maken de assessoren hun oordeel op conform artikel 2 van deze beoordelingsinstructie.

2. Het oordeel en de cesuur

- 2.1 Het oordeel van de assessoren bestaat uit de twee onderdelen A en B.

A	Kan de deelnemer de kritische beroepssituatie toevertrouwd worden?	ja / nee
B1	Hoe voert de deelnemer de werkprocessen uit?	goed/voldoende/onvoldoende
B2	Hoe ziet het resultaat van de werkprocessen eruit?	goed/voldoende/onvoldoende
B3	Hoe gaat de deelnemer om met keuzes en dilemma's tijdens het uitvoeren van het werk?	goed/voldoende/onvoldoende
B4	Kan de deelnemer de gemaakte keuzes toelichten en onderbouwen? (alleen bij niveau 2, 3 en 4)	goed/voldoende/onvoldoende
B5	Heeft de deelnemer inzicht in wat de praktijk van het beroep van hem/haar vraagt? (alleen bij niveau 3 en 4)	goed/voldoende/onvoldoende

- 2.2 Onderdeel A bestaat uit één vraag waarmee een totaalbeeld gegeven wordt. Deze vraag kan alleen met 'ja' of 'nee' beantwoord worden. Het antwoord hierop is niet gerelateerd aan de antwoorden onder B, of omgekeerd.
- 2.3 Onderdeel B bestaat uit vijf vragen die op bepaalde aspecten van de proeve betrekking hebben. Vraag B4 is alleen van toepassing op de niveaus 2, 3 en 4 en vraag B5 alleen bij niveau 3 en 4. De vragen onder B kunnen met 'goed', 'voldoende' of 'onvoldoende' beantwoord worden.
- 2.4 De vragen onder A en B worden eerst door beide assessoren onafhankelijk van elkaar beantwoord, eventueel in klad, waarna beide assessoren in overleg gaan en tot gedeelde antwoorden komen op bovenstaande vragen. Komen beide assessoren niet tot een gezamenlijk antwoord op één of meerdere vragen onder A of B dan geldt het laagste van de oordelen van de assessoren.

2.5 Cesuur

De volgende cesuur is van toepassing.

Geslaagd	De deelnemer is geslaagd voor de proeve als de vraag bij A met 'ja' is beantwoord en alle vragen bij B met minimaal 'voldoende' beantwoord zijn.
Geslaagd met excellent	Is de vraag bij A met 'ja' beantwoord en zijn alle vragen bij B met 'goed' beantwoord, dan is deelnemer geslaagd met de toevoeging 'excellent'.
Niet geslaagd	De deelnemer is niet geslaagd voor de proeve als de vraag bij A met 'nee' is beantwoord of één of meer vragen bij B met 'onvoldoende' zijn beantwoord.

2.6 Alle proeven van bekwaamheid binnen één kwalificatie wegen even zwaar en zijn onderling niet te compenseren.

3. Afronding van de beoordeling

- 3.1 Het resultaat van de proeve van bekwaamheid wordt vastgelegd op het beoordelingsformulier, waarna alle assessoren voor dit resultaat tekenen. Via het formulier 'Toelichting bij beoordeling' geven de assessoren een toelichting op hun oordeel aan de hand van de werkprocessen, competenties en beroepsdilemma's.
- 3.2 De deelnemer ondertekent het beoordelingsformulier en de toelichting op de beoordeling voor kennisname van het resultaat van de proeve van bekwaamheid. De deelnemer ontvangt hiervan een kopie.
- 3.3 De assessoren leveren het volledig ingevulde beoordelingsformulier binnen twee werkdagen in bij de secretaris van de examencommissie.

Beoordelingsformulier proeve van bekwaamheid (niveau 1)

Deelnemer	naam		
	geboortedatum	te	
	opleiding		
Examenlocatie	naam bedrijf/locatie		
	adres		
	postcode+plaats		
	kenniscentrum nr.*		
Examenstandaard		code:	naam:
Assessoren (minimaal 2)	Naam	Functie/achtergrond	
1			
2			
Verloop van de proeve	Is de proeve geheel verlopen volgens het inrichtingsplan?		Ja/nee
	Heeft het waarnemen en beoordelen geheel plaatsgevonden volgens de beoordelingwijzer?		Ja/nee
Toelichting			
Beoordelingsvragen	A	Kan de deelnemer de kritische beroepssituatie toevertrouwd worden?	Ja/nee
	B1	Hoe voert de deelnemer de werkprocessen uit?	Goed/voldoende/onvoldoende
	B2	Hoe ziet het resultaat van de werkprocessen er uit?	Goed/voldoende/onvoldoende
	B3	Hoe gaat de deelnemer om met keuzes en dilemma's tijdens het uitvoeren van het werk?	Goed/voldoende/onvoldoende
	B4	Beheerst de deelnemer de taalvaardigheden op het vereiste niveau?	Goed/voldoende/onvoldoende
Resultaat van de proeve**	☐ Proeve behaald		
	☐ Proeve behaald met toevoeging 'excellent'		
	☐ Proeve niet behaald		
Korte toelichting bij het resultaat van de proeve	Wat viel op bij de uitvoering van de proeve van bekwaamheid?		
In alle gevallen	Geef een toelichting via het formulier 'toelichting bij beoordeling'		
Plaats			Datum
Handtekening assessor 1			Handtekening assessor 3
Handtekening assessor 2			Handtekening deelnemer (voor gezien)

* Indien van toepassing

** Voorlopige uitslag, in afwachting van de definitieve uitslag door de examencommissie

Beoordelingsformulier proeve van bekwaamheid (niveau 2, 3 en 4)

Deelnemer	naam		
	geboortedatum	te	
	opleiding		
Examenlocatie	naam bedrijf/locatie		
	adres		
	postcode+plaats		
	kenniscentrum nr.*		
	Examenstandaard	code:	naam:
Assessoren (minimaal 2)	Naam	Functie/achtergrond	
1			
2			
Verloop van de proeve	Is de proeve geheel verlopen volgens het inrichtingsplan?		Ja/nee
	Heeft het waarnemen en beoordelen geheel plaatsgevonden volgens de beoordelingwijzer?		Ja/nee
Toelichting			
Beoordelingsvragen	A	Kan de deelnemer de kritische beroepssituatie toevertrouwd worden?	Ja/nee
	B1	Hoe voert de deelnemer de werkprocessen uit?	Goed/voldoende/onvoldoende
	B2	Hoe ziet het resultaat van de werkprocessen er uit?	Goed/voldoende/onvoldoende
	B3	Hoe gaat de deelnemer om met keuzes en dilemma's tijdens het uitvoeren van het werk?	Goed/voldoende/onvoldoende
	B4	Kan de deelnemer de gemaakte keuzes toelichten en onderbouwen?	Goed/voldoende/onvoldoende
	B5	Niveau 3 en 4: Heeft de deelnemer inzicht in wat het beroep van hem/haar vraagt	Goed/voldoende/onvoldoende
Resultaat van de proeve**	☐	Proeve behaald	
	☐	Proeve behaald met toevoeging 'excellent'	
	☐	Proeve niet behaald	
Korte toelichting bij het resultaat van de proeve	Wat viel op bij de uitvoering van de proeve van bekwaamheid?		
In alle gevallen	Geef een toelichting via het formulier 'toelichting bij beoordeling'		
Plaats			Datum
Handtekening assessor 1			Handtekening assessor 3
Handtekening assessor 2			Handtekening deelnemer (voor gezien)

* Indien van toepassing

** Voorlopige uitslag, in afwachting van de definitieve uitslag door de examencommissie

Bijlage 1 Authenticiteit bij proeven van bekwaamheid

1. Inleiding

De meeste proeven van bekwaamheid op basis van examenstandaarden van De groene standaard moeten volgens de toetstechnische eisen afgenomen in een authentieke beroepscontext (uitvoeringsoptie 1). Er is behoefte aan een definitie van authenticiteit die ruimte biedt aan de AOC's, maar toch recht doet aan de uitgangspunten van De groene standaard met betrekking tot authenticiteit. Deze uitgangspunten zijn namelijk:

- Het beoordelen of een deelnemer competent is om te functioneren in de beroepspraktijk vraagt om het beoordelen van professioneel gedrag in authentieke beroepssituaties.
- Met deze manier van beoordelen vertrouwen krijgen van het werkveld. Met andere woorden, het werkveld moet het beroep direct herkennen in de beoordeling.

In deze bijlage wordt het begrip authenticiteit gedefinieerd aan de hand van vijf kenmerken, zodat AOC's kunnen bepalen en verantwoorden of examensituaties voldoen aan de eis van authenticiteit.

2. Hulpmiddel

Het 5-dimensionaal model voor authenticiteit (Gulikers, 2005) vormt de basis voor dit document. De daarin genoemde uitgangspunten voor authenticiteit zijn de volgende:

- Authenticiteit betekent 'overeenkomstig de beroepspraktijk'.
- Vijf kenmerken bepalen de authenticiteit van het examen. Deze vijf kenmerken kunnen *in meer of mindere mate* overeenkomen met de echte beroepspraktijk.
- Authenticiteit is (deels) subjectief: wat een docent authentiek vindt, hoeft een leerling of het werkveld niet automatisch ook als authentiek te ervaren.

De vijf kenmerken van authenticiteit

- 1. Taak:** De opdracht / werkzaamheden die de deelnemer moet uitvoeren tijdens de proeve van bekwaamheid. Variabelen van het kenmerk taak zijn de complexiteit van de taak en de verantwoordelijkheid bij de taakuitoefening.
- 2. Fysieke omgeving:** De omgeving waarin de deelnemer de proeve van bekwaamheid aflegt. Variabelen van de fysieke omgeving zijn de toegang tot bronnen en materialen, en de tijdsdruk waaronder gewerkt wordt.
- 3. Sociale omgeving:** De interactiemogelijkheden tijdens de proeve van bekwaamheid. Een variabele van de sociale omgeving heeft betrekking op rollen van andere medewerkers, leidinggevende en klanten.
- 4. Vorm:** De manier van examineren (dit ligt binnen De groene standaard in belangrijke mate vast).
- 5. Resultaat/beoordelingscriteria:** De output die uiteindelijk beoordeeld wordt (product/proces) en de wijze waarop de prestatie beoordeeld wordt.

In dit document dat de authenticiteit bij proeven regelt, is voor het kenmerk 'vorm' slechts één beschrijving gegeven, omdat de manier van examineren in de Algemene toetstechnische eisen van De groene standaard vastgelegd is. Datzelfde geldt voor de beoordelingscriteria onder kenmerk 5.

3. Algemene eisen rondom borging van authenticiteit in proeven

a. Borging vooraf door:

- Validatie van examenstandaarden door het bedrijfsleven. Het is de verantwoordelijkheid van De groene standaard om de examenstandaarden gevalideerd te krijgen door het bedrijfsleven aan de hand van de vraag: *"Vindt het werkveld dat de examenstandaard in het geheel en de kritische beroepssituatie in het bijzonder een goede weergave is van de beroepswerkelijkheid?"*
- Borging van de kwaliteit van de examensituatie. Het is de verantwoordelijkheid van het betreffende AOC om de kwaliteit van de examensituatie waar de proeve plaatsvindt te borgen, zodanig dat het regionale werkveld vertrouwen heeft in de proeve.

b. Borging achteraf:

Evaluatie bij werkveld én deelnemer of de uitgevoerde proeve als authentiek is ervaren en echt beroepsfunctioneren heeft beoordeeld. Met name als kolom 2 (gedeeltelijk in of vanuit een beroepscontext) van toepassing is, is het belangrijk dat achteraf geborgd wordt dat het werkveld en de deelnemer de proeve als authentiek hebben ervaren).

4. Authenticiteit

In de tabel op de volgende pagina is aan de hand van de vijf kenmerken uit het vijfdimensionale model voor authenticiteit aangegeven op welke manier een proeve 'authentiek' kan zijn. Er kunnen zich twee situaties met betrekking tot de vraag wat authentiek is, voordoen:

- Volledig in een bedrijfscontext.
- Gedeeltelijk in of vanuit een bedrijfscontext.

Kenmerk van authenticiteit	Authentiek: Volledig in een bedrijfscontext	Authentiek: Gedeeltelijk in of vanuit een bedrijfscontext
Taak	Het praktijkdeel van de proeve vereist geïntegreerd handelen van de deelnemer, doordat: de in de proeve uit te voeren werkzaamheden afkomstig zijn van een bedrijf, en de complexiteit van de proeve in overeenstemming is met de volledige complexiteit van het beroep, en de deelnemer binnen de proeve de volledige verantwoordelijkheid draagt die hoort bij de beroepsuitoefening op het niveau van de proeve.	De uit te voeren werkzaamheden in de proeve behoren niet tot de reguliere werkzaamheden van een bedrijf. Wel is er sprake van een opdrachtgever afkomstig uit de reële beroepspraktijk, die een beroepsreële taak formuleert voor uitvoering in de proeve. Ten aanzien van de taak geldt tevens dat: het praktijkdeel van de proeve geïntegreerd handelen vereist van de deelnemer, en <ul style="list-style-type: none"> • de complexiteit van de proeve in overeenstemming is met de volledige complexiteit van het beroep, en • de deelnemer binnen de proeve de volledige verantwoordelijkheid draagt die hoort bij de beroepsuitoefening op het niveau van de proeve.
Fysieke omgeving	De proeve wordt afgelegd binnen een bedrijf, waarbij: de deelnemer toegang heeft tot alle beschikbare bronnen/materialen binnen het bedrijf, en de werkzaamheden onder beroepsrealistische tijdsdruk door de deelnemer worden vervuld.	De proeve wordt niet binnen een bedrijf afgelegd, <u>mits</u> : de deelnemer toegang heeft tot alle voor de proeve noodzakelijke bronnen/materialen uit een reëel bedrijf, en de werkzaamheden onder beroepsrealistische tijdsdruk door de deelnemer worden vervuld.
Sociale omgeving	De proeve wordt afgelegd in de reguliere sociale omgeving van het bedrijf (andere medewerkers, leidinggevenden en klanten), waarbij: de balans tussen individueel werken en (diverse vormen van) samenwerken in overeenstemming is met een normale beroepsuitoefening, en de frequentie en inhoud van hulpvragen van de deelnemer of feedback aan de deelnemer in overeenstemming zijn met een normale beroepsuitoefening. <u>Tijdens de inrichtingsfase</u> mag ook één van de volgende situaties gecreëerd worden: <ul style="list-style-type: none"> • de deelnemer ontvangt leiding van een leidinggevende uit het bedrijf, maar (indien van toepassing) geeft zelf (bege)leiding aan mede-deelnemers en/of andere 'gesimuleerde' medewerkers. <u>Of</u>: • de deelnemer werkt met 'gesimuleerde' klanten. 	De proeve wordt niet afgelegd in de reguliere sociale omgeving van het bedrijf, <u>mits</u> : de balans tussen individueel werken en (diverse vormen van) samenwerken in overeenstemming is met een normale beroepsuitoefening, en de frequentie en inhoud van hulpvragen van de deelnemer of feedback aan de deelnemer in overeenstemming zijn met een normale beroepsuitoefening. Indien van toepassing kunnen de volgende situaties ook gelden: <ul style="list-style-type: none"> • de deelnemer geeft (bege)leiding aan mede-deelnemers en/of andere 'gesimuleerde' medewerkers. • de deelnemer werkt met 'gesimuleerde' klanten. • In een beroep waar individueel werken de norm is, werkt de deelnemer in een groep met mede-deelnemers, <u>mits</u> voldaan wordt aan de 'taak'-eisen in deze kolom.
Vorm	De proeve bestaat uit: het praktijkdeel, waarin het integraal handelen van de deelnemer geobserveerd wordt, en het criteriumgericht interview, waarin de deelnemer bevraagd wordt op beroepsrelevante werk- en denkprocessen.	Er worden geen concessies gedaan aan de vorm van de proeve. Zie de Algemene toetstechnische eisen voor verdere details over de vorm van de proeve.
Resultaat van proeve	De producten / diensten als resultaat van de werkzaamheden uit de proeve worden daadwerkelijk gebruikt door de beroepspraktijk.	De opgeleverde producten / diensten zijn beroepsrelevant zijn, maar ze worden <u>niet gebruikt</u> door de beroepspraktijk.

Bijlage 2: Beschrijving van de antwoordcategorieën bij de beoordelvragen B

		goed	voldoende	onvoldoende
1	Hoe voert de deelnemer de werkprocessen uit?	De deelnemer voert de werkprocessen niet alleen correct uit, maar toont bij de uitvoering ook: - kwaliteit en snelheid van werken met elkaar te kunnen verenigen.	In het algemeen voert de deelnemer de werkprocessen correct uit. Bij maximaal 20% van de werkprocessen is de uitvoering niet geheel correct verlopen.	Bij meer dan 20% van de werkprocessen is de uitvoering niet geheel correct verlopen, of bij één of meerdere werkprocessen is de uitvoering onvoldoende verlopen.
2	Hoe ziet het resultaat eruit van de door de deelnemer uitgevoerde werkprocessen?	Het resultaat van de werkprocessen voldoet niet alleen aan de beschrijving in de examenstandaard, maar blinkt daarnaast uit door: - een kwaliteitsniveau dat ruim boven de beschrijving in de examenstandaard uitstijgt, of door - een grote mate van originaliteit	In het algemeen voldoet het resultaat van de uitgevoerde werkprocessen aan de beschrijving in de examenstandaard. Bij maximaal 20% van de werkprocessen is het resultaat niet geheel conform de beschrijving in de examenstandaard.	Bij meer dan 20% van de werkprocessen is het resultaat niet geheel conform de beschrijving in de examenstandaard, of bij één of meerdere werkprocessen is het resultaat onvoldoende
3	Hoe gaat de deelnemer om met keuzes en (beroeps)dilemma's tijdens de uitoefening van het werk?	De deelnemer heeft bij het maken van keuzes en het nemen van beslissingen getoond pro-actief te kunnen reageren op (beroeps)dilemma's. Dit betekent tijdig en op een natuurlijke wijze bijsturen, organiseren en/of communiceren	De deelnemer heeft in het algemeen de juiste keuzes gemaakt en de juiste beslissingen genomen bij (beroeps)dilemma's. In een enkel geval is niet de meest juiste keuze gemaakt of de meest juiste beslissing genomen. Dit leidde echter niet tot onoverkomelijke problemen. Eventueel is een en ander tijdig gecorrigeerd.	De deelnemer heeft regelmatig verkeerde keuzes gemaakt of onjuiste beslissingen genomen.
4	In welke mate weet de deelnemer de gemaakte keuzes toe te lichten en te onderbouwen?	De deelnemer weet gemaakte keuzes niet alleen voldoende te onderbouwen, maar hij/zij geeft er daarbij blijk van de samenhang goed aan te voelen.	In het algemeen weet de deelnemer de gemaakte keuzes goed te onderbouwen. In een enkel geval weet hij/zij de gemaakte keuzes niet voldoende te onderbouwen	De deelnemer weet gemaakte keuzes in het algemeen onvoldoende te onderbouwen.
5 ¹	In welke mate heeft de deelnemer inzicht in wat de praktijk van het beroep van hem/haar vraagt?	De deelnemer legt op een hoog niveau verbanden tussen theorie en praktijk; hieruit blijkt dat het beroep voor hem/haar geen geheimen meer kent.	De deelnemer legt in het algemeen op het juiste niveau verbanden tussen theorie en praktijk waaruit blijkt dat hij/zij inzicht heeft in wat het beroep van hem/haar vraagt. In een enkel geval weet hij/zij die verbinding niet goed te leggen.	De deelnemer weet niet op het juiste niveau verbanden te leggen tussen theorie en praktijk. De deelnemer mist het inzicht in wat het beroep van hem/haar vraagt.

¹ De omschrijvingen van vraag 5 zijn nog onderwerp van gesprek binnen De groene standaard